

Materiaalitehokkuus globaalisti ja tulevaisuuden jatkotoimet

24.8.2017 | Hannu Ilvesniemi
Luonnonvarakeskus

Materiaalitehokkuusohjelmaa tulee jatkaa hyvin fokusoituna vaiheen II ohjelmana

- Materiaalitehokkuuden merkitys ja sen kokonaisvaltainen hallinta ovat tulevaisuudessa nykyistäkin tärkeämpi osa taloutta ja ympäristöongelmien hallintaa

Käsitteet

Vaiheen II ohjelmaa perustettaessa käytettävät käsitteet tulee määritellä selkeästi ja yksikäsitteisesti

- esim. materiaalitehokkuus on eri asia kuin
kiertotalous

Mitä seuraavaksi?

Tulevan ohjelman tavoitteet ja päämäärät tulee asettaa selkeästi ja yksikäsitteisesti.

Ohjelma tulee suunnitella niin, että siinä tehtävät työt palvelevat materiaalitehokkuuden parantamisen päämäärää.

Ohjelmaa ohjaavalla ohjausryhmällä tulee olla hyvin selkeä ja vahva näkemys minkälaisia kokonaispäämääriä itse ohjelmalla tavoitellaan ja miten ohjelman alla toteutettavat erilaiset hankkeet palvelevat tätä kokonaistavoitetta.

Tutkimushankkeet tarvitsevat selkeää palautetta siitä, miten heidän työnsä palvelee kokonaisuutta ja miten tehtävän työn sisältöä mahdollisesti tulisi kohdentaa sen takaamiseksi, että ohjelman kokonaistavoitteet voidaan saavuttaa.

Ohjelman näkökulma tulee olla globaali, niin että Suomessa tapahtuva toiminta voidaan asemoida oikein isoon kuvaan ja saavuttaa kokonaisuuden kannalta merkittäviä tuloksia paikallisten osaratkaisujen sijaan/rinnalla.

Materiaalivirran tarkastelun tulee kattaa kaikki vaiheet materiaalin primääristä louhinnasta väljalosteiden ja kuljetusten kautta tuotteen valmistusprosessiin, käyttöön sekä uudelleen käyttöön ja siihen tulee sisällyttää kaikki logistiikka- ja energiakustannukset ja myös arvio yhdyskunnallisista vaikutuksista ketjun eri osista vastaavissa yhteisöissä.

Tarkastelu lienee mahdollista vain valittujen esimerkkitapausten kautta.

Uuden liiketoiminnan luomiseen tähtäävät ohjelman osat tulee suunnitella niin, että niiden tavoitteiden luomisessa ja toteutuksessa päävastuu on eri kokoisilla suomalaisilla yrityksillä

Yhtenä ohjelman liiketoimintaan liittyvien hankkeiden tavoitteena tulee olla synnyttää erilaisia ja uusia toimintamalleja (konsepteja) ja tuotevaihtoehtoja, joita suomalaiset yritykset voivat monistaa ja myydä kansainvälisillä markkinoilla

Hallinnollisia ohjauskeinoja (kannustimet, sanktiot, lainsäädäntö) kehitettäessä päävastuu tulee olla eri viranomaisahoilla ja näitä tukevilla tutkimuslaitoksilla. Yhtenä tavoitteena tulee olla arvioida erilaisten ohjauskeinojen tehokkuutta ja kustannustehokkuutta.

Uusien innovatiivisten tuotteiden ja tuotantotapojen kehitysvastuu tulee kuulua erilaisille tutkimusorganisaatiolle. Ohjelmassa toteutettavia uusiin tuotteisiin ja tuotantotapoihin tähtääviä hankkeita valittaessa pääpaino tulee kiinnittää juuri innovatiivisuuteen ja kokonaan uuden luomiseen jo olemassa olevien ratkaisujen hienosäädön sijaan. Tässä mielessä rahoittajan on oltava valmis myös selkeään riskin ottoon.

Konkreettisia suosituksia ohjelman uudistamiseen

- Materiaalitehokkuuskatselmukset ja aidot teolliset symbioosit, jotka perustuvat korkeamman lisäarvon tuotantoon, ovat materiaalitehokkuuden nostamistavoitteen ytimessä.
- Materiaalikatselemuksien tekemistä teollisuusyrityksissä voitaisiin vauhdittaa useilla erilaisilla taloudellisilla ohjauskeinoilla (hyödyntäen esimerkkejä energiakatselemuksista ja elinkaariarvioinneista, LCA).
- Materiaali- ja energiatehokkuuskatselemustoiminnan yhteensovittamista tulee harkita, jotta katselemustoiminta olisi yrityksille houkuttelevaa.

Konkreettisia suosituksia ohjelman uudistamiseen

- Materiaalitehokkuuden parantamisen vaikutukseen ympäristö- ja yhteiskunnallisiin hyötyihin ja riskeihin tulee kiinnittää suurempi huomio.
- Kulutuksen materiaali-intensiivisyyden vähentämiseksi käytettävissä olevia kehittää aktiivisesti.

Kiitos!

Lisätietoja: hannu.ilvesniemi@luke.fi, yrjo.virtanen@luke.fi
riina.kankanen@ramboll.fi , joonas.hokkanen@ramboll.fi

